

# QVÆSTIO MEDICA CARDINALITIIS DISPUTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM

DIE IOVIS XV. MARTII.

M. PETRO GIRARDET, Doctore Medico. Moderatore.

An in Febris accessionum imparitas versa in paritatem contingat?

732



**A**FFECTVVM contra naturam, qui *ἀπὸ τοῦ ἐκείνου*, vel *ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ* oriuntur, nulli propagatione, magnitudine, periculo febris inferior; merito quidem, cum omni non modo ætati ac sexui, sed adhuc omni temperamento, quolibet anni tempore, familiaris. Nec vlla est inflammatio principum, cordi hepatis officialium, etiam extremarum partium, ubi ingrauescit, cui non afficiat. Darum magnorum morborum quidam, cui non suppetias ferre confuevit? minimè. Humorum inter se, incognito temperamenti modo, mistorum meritam functionibus citò dissicit cōpositam pacem, adeo malis fecundum pectus est; magnitudinem illius nocendi ingenio, venenis proximo, perpendimus: cum in solo viuifici nectaris fonte sedem statuatur, propriam tūm febris appellationem sortita, cum ibi natiuus calor in igneum conuersus, postea in omne corpus κατὰ τὴν συστολήν diffusio visus est. Calor iste pro diuersitate subiecti & materiæ diuersas febres constituit species. Inter reliquas putrida nullam communiorem, nullam seipsa ad interitum fataliorem patitur: Quippè præ cæteris mobilitate viget virè que acquiri cundo: Cui vt non tantum omnes humores venis maioribus, minoribus conclusi, verum etiam spiritus entitates agglomerant quidni etiam ortum subducunt, immò sæpè neoteritimo interitum.



**S**ANGVIS naturæ delicia, succorum licet omnium temperatissimus, vitissimus, alijs citius putret, & velut ingenitæ primogenituræ non memor in congenitorum aliorum humorum conditionem facillè degenerat. Quj d ita: o tiosa nunquam natura vt variè permiscet prima, proprijs formis vestita, corpora, omnium rerum naturalium vera βλαστῆματα (quæ pseudomedici Chymistæ improbo labore conquirentes salcm, sulphur & mercuriū, falso opinantur) & symbola in dissymbola continēt trāsfundit, ac si recrearet ipsa varietas operis, sic humana ingenia plus æquo curiosæ tædij vindice studio nouitatis flagrare comperimus. Ita eadem proprios succos variè agitando alienos reddit: hinc qui modò æconomiz naturals concentum amore mutuo componebant; iidem, quasi vnanimitatem exosi, longis intervalis eandem dislingunt, atque per varios alterationum gradus declinant, exhalante sensum splendore, abiectionibus multo formis mancipari, tandem omnem substantiæ amentiam, atque interuentu caloris heterogeni, quemuis putredinis gradum experiuntur, vnde multiplices febrium ideas seu caloris natui mutationes in igneum (qui est diuersæ speciei cum natui, vt hic ciuldem cum cœlesti) in ægri exitium representent. Quippè putrefcens sanguis, quandiu propriam formam retinet, nullo circuitu peculiari inditur in vasis; sed aliorum, in quos soluitur, naturam inducens motus imitatur pares vel impares: adeo vt quò fuerit maior illius, vt aliorum humorum corruptio, crebriores fiant paroxysmi, nisi crassities obstitit. Dierum autem, quibus morbi typo commouentur, pares habendi secundus, quartus decernentium, indicantium primus: sextus in morbis sanguineis aliquando *χρῆσιμος*, in biliosis tyrannus: o dāuus, decimus, 18. 30. Impares verò tertius, quintus, septimus, nonus, 11. 14 in decernendo prioribus validior, 17. 20. 21. Inter istos qui *κρίσις* decretorii sunt, in acutis morbis dominatur à Luna, in chronicis autem à Sole, mutatio admittandi.



**V**A parte in pituitam cessit massa sanguinea, cā febris pari, quotidie; quā in bilem, impari *ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ*: quā denique in melancholicum succum, pari, quartanæ febris ritu moueri solet: tres enim illi tantum humores obseruantur, qui circuitu agitentur; quamuis circuitus sint plures tribus. At inducit crebriores accessiones pituita, quia oportuit eam à sanguine fuisse copiosiorē; deinde bilem parciorē; parcissimum melancholicum succum. Quidni ergo copiosior reliquis pituitosus humor congestus citius putrefcens, crebrius naturam irritat; secundo loco biliosus; tertio melancholicus omnium ferius putrefcens, difficilior agitur, atque ita cæteris *ἀσθενέστερος*, vt in alium quemuis eorum humorem transire nequeat: neque etiam omnis periodi quartanæ tardioris, solam causam credimus, sed & alios humores: quamuis singulis exacerbari diebus aut alternis nec quotidianam aut tertianam faciat. Illas omnes periodos affectionum intermittentium peculiare (nam continentes febres accessionum horiferarum expertes sunt) si febricidæ ambias nomen, humorum putrentium vberati, qualitati, agitationi, expellentis naturæ conatui acceptas refer; vt rigoris, accessionum durationem putredinis copiz; earumdem verò, vt tertianæ geminatam accessionem non copiz vel qualitati soli, sed focorum numero: caue ad illam sacram anchoram, eorum scilicet proprietatem, confugas. Materiæ febrilis naturam lactentis ia quantitate, qualitate, consistentia, varietas, reditus horam diēni que peruertere solet: Equidem eius tenuitas, caliditas aut putredo intensior, ac ægri error antevertunt; contra crassities, etiam nata ex adustione, inertia ac medici præsidia remorantur, an ægri damno? nequaquam. Horam circuitus mutatam præferendam putamus non mutatæ; Quidni etiam accessionis reduplicationem aliquando in bonis ducemus?



**V**TRENTIBVS variā proportionē succis, vix enumerari possunt quot qualisq; exurgant inde febrium affectuumque in eodem corpore *συνέχων* suis ideis distinguendæ: nam præterquā quod febris aliquando cū partis affectu, vt typhodes: interdū cum symptomatis correctionem postulantibus miscetur, vt syncope; duas longe dispares tertiam monstri similem ideā, moribus, idiotropiā, atque symptomatis ab illis discretam parere obseruabis; immò ex omnibus confusus (quæ simplicibus *διανεμότερος*) vnam quam *εὐταρῆς* tibi possit adumbrare. Omnis præterea species cum quauis alia coibit; idque in quouis genere; Supremo videlicet, vt putrida cum pestilente simplici: Subaltemo, continens cum intermittente in continua; etiamue infimo, vt tertiana exquilita cum tertiana, vel cum quotidiana in hemitritæ, à quo merito tertiana & quotidiana nocte foco, symptomatis, curandique ratione (quibus modis etiam istæ inter se) veniunt separandæ: Tertianæ etenim spurie contumaciore quis acris & falsa dissuadet; in Quotidiana verò notha eadem non prohibeat, cum tractu temporis humorum temperamenta alterati nemo neget; si phrenitis abit in lethargum; an à bile mania? nequaquam.



**F**EBRIVM, quæ intermissionis aut remissionis participes sunt, alię vocantur *παύσασθες*, etiam si nullæ sint, quæ *ἀσύνολοι* nunc accessionibus commotæ, modò aliquot diebus quiescentes, non mutationem quidem humoris febrifici, sed potius illius metastasim, vel additamentum alterius humoris ad priorem, aut focum multiplicem testantur. Aliæ *εὐταρῆς* quæ typi ab exordio suscepti tutiore quidem istis progressum videntur. Aliæ quæ primis suis temporibus *ἀπείροισι*, mutato ordine tandem impares euadunt. Aliæ *πείροισι* in artium degenerant. Cuiuslibet typi peruersio in paroxysmis non solum humoris putentis commutationem, non solum in digta errorem, sed alterutrum significat vel vtrumque. Verum vt natura in contrarias motiones sine vehementia non agitur: Quoties febris (exempli gratiā) acuta, solo curanda pepasmo, à primo insultu paroxysmos ciet imparibus, deinceps conuerso typo paribus diebus continenter mouet (veluti cum secundo die grauius quam primo, quātòque iniquis quā tertio ægros inuadit) *πλὴν ἀνολοῦν βλαῖον* accusabis, & *πλὴν φρονῆς*: Quæ enim crisi non ordinario paroxysmo contingens insidiosa esse nequit: negabis quoque id fieri pugnantæ naturæ pro sua salute, aut solito morbificæ causæ impetu. Morbis biliosis *ἀσύνολοι* & *λεῖπτοι* vacuatio *διεσφίγες*. Senibus (qui inuenibus minus ægrotant) frigiditque naturis morbi calidi periculosiores: Sic illæ exacerbationum inflectus *ἀσύνολοι* & *λεῖπτοι* febris acutæ, immò etiam tertianæ, cietur, quem non simplex quidem, sed fetina febrilis materiæ cacoehymia, aut eius adustio maior ex viscum præsertim nutritiorum vitia & æconomia trahat in perniciem ægrotantis.

Ergo in Febris accessionum imparitas versa in paritatem contingat? 178.

Proponebat Lutetiæ PETRVS HOMMETZ, Cæsarisburgensis. A. R. S. H. M. DC. XXIX.